

Heidi Lettoiärvi
23.6.2022

Työ- ja elinkeinoministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö, 13.5.2022 (diarinumero VN/6436/2019)

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain muuttamisesta ja turvallisuusselvityslain 19 §:n muuttamisesta turvauhiin varautumiseksi

Energiateollisuus ry (ET) kiittää hyvästä yhteistyöstä luonnoksen valmistelun aikana ja lausuntopyynnöstä. ET esittää lausuntonaan seuraavaa:

ET näkee turvauhiin varautumisen entistä tärkeämpänä ja ajankohtaisena. Energia-alalla kemikaalien kautta tehtävät tahalliset vahingonteot eivät kuitenkaan näyttäydy niin todennäköisiltä, kuin energiantuotannon ja -siirron häiritsemiseen suunnatut teot. Yritysturvallisuuden ja turvauhkien hallintaa tehdään laajasti ja näinollen kemikaalinäkökulma turvauhka-ajattelussa on suppea. Lainsäädännössä tulee huomioida se, että kokonaisuudessaan lainsäädäntö on yhdenmukainen ja selkeä. Painelaitelaisissa säädetään mm. automaatiojärjestelmästä ja sen toiminnoista sekä yhteyksien varmentamisista. Ympäristönsuojelun näkökulmasta kemikaalijärjestelmiä on voitu toteuttaa erityisesti vuotojenhallinta huomioiden (esim. maanpäälliset putkistot).

ET näkee hyvänä esityksen mukaiset laajemmat mahdollisuudet turvallisuus selvityksen teettämiseen. Turvallisuus selvityksen pullonkaulana nähdään myös pitkät toimitusajat, jotka vaikeuttavat mm. rekrytointiprosesseja.

Yritysten näkökulmasta oleellista on periaatteet, joilla eri velvoitteet kohdistetaan laitoksiin. Huomionarvoista on, että kemikaaliturvallisuuslaki koskee kaikkia vaarallisia kemikaaleja käytäviä laitoksia riippumatta käytettävien kemikaalien määrästä ja ominaisuuksista sekä riskistä. Energia-alallakin käytetään laitoksesta tai kohteesta riippuen erilaisia kemikaaleja, kuten poltto- ja voiteluöljyjä sekä vedenkäsittelyyn ja savukaasujen käsittelyyn liittyviä kemikaaleja. Esityksessä on läpileikkaavasti mukana riskiperusteisuus, minkä ET näkee oikeana lähestymisenä.

Ongelmallista toiminnanharjoittajan on kuitenkin epäselvyys siitä, mitä toimia kussakin laitoksessa edellytetään. Epäselvää on, miten turvauhkariskiä tulee arvioida ja miten lakiin ehdotetut vaatimukset on toteutettava eri riskin laitoksilla. Näitä velvollisuuksia ovat esim. vastuuhenkilön nimeäminen, säännölliset harjoitukset, organisaation vastuiden järjestäminen, fyysiset turvajärjestelyt, turvallisuusvyöhykkeet kulunvalvontoiheen, tieto- ja automaatiojärjestelmien suojaaminen sekä omavalvonnan järjestäminen.

Esityksestä käy ilmi, että "kirjallinen arvio" edellytetään ainakin turvallisuus selvitys- tai toimintaperiaateasiakirjalaitoksilla ja sisäinen pelastussuunnitelma on päivitettävä. Epäselvää sen sijaan on, miten muissa

laitoksissa tulee dokumentoida ja osoittaa velvoitteiden riskiperusteinen toteuttaminen.

Epäsuhtaisten vaatimusten edellyttämistä ja hallinnollisen lisätaakan muodostumista on pyrittävä välttämään. Edellä kuvatun perusteella ET näkee, että velvollisuuksien ennakoitavuuteen, tarkkarajaisuuteen ja selvyyteen tulee kiinnittää erityistä huomioita lain ja myöhemmin valmisteltavan asetuksen valmistelussa. Täytäntöönpanovaiheessa viranomaisilla tulee olla yhtenäiset linjaukset uusien vaatimusten valvontaan. Pelastuslaitosten valvomille kohteille tulee uusi valvova viranomainen (TUKES) tieto- ja automaatiojärjestelmien osalta, mikä jo sinällään lisää hallinnollisia toimia.

Hallinnollisen taakan vähentämiseksi ET pyytää tarkastelemaan mahdollisuudet huomioida kaikki jo olemassa olevat lakisääteiset ja vapaaehtoiset toimet. Tietoturvastandardin (ISO 27001) käyttöönotto voisi erityisesti sertifioituna osaltaan toimia varautumisen osoittamisessa. Yritykset toimittavat vuosittain tietoa eräiden kemikaalien käyttötarkoituksesta ja määristä kemikaalin toimittajille perustuen EU-säätelyyn räjähteiden lähtöaineista.

ET haluaa nostaa esille myös tarpeen varmistaa viranomaisten käytännöt virkahenkilöiden luotettavuuden ja asioiden käsittelyn salassapidon osalta. Salassapidettävien asiakirjojen vastaanotto (salatun sähköpostin käyttäminen yms.) ja käsittely viranomaisessa tulee olla järjestelmällisesti varmistettu. Tätä koskeva toiminnanharjoittajien ohjeistus tulee olla saatavilla.

Ystävällisin terveisin

ENERGIATEOLLISUUS RY